

nje same, Aleševe sopotnice skozi življenje, ni le pričevanje njegovih sodobnikov, prijateljev, soplezalcev, ampak je to knjiga, ki je zakoličila nekaj nesporno odločilnih točk na premici več kot stoletnega razvoja slovenskega alpinizma. Vsaka teh točk je trdno vraščena v zgradbo narodovega zgodovinskega spomina — torej je del narodove zgodovine, narodove kulturne zavesti.

Pisateljica je svojo pripoved utemeljila na treh razvojnih vrhuncih slovenskega alpinizma: na nujni omembi prastarih vrednot, tesno povezanih s Triglavom in sploh z našimi gorami, zibelki vsega kasneje nastalega, na prvem srečanju s himalajskimi gorami na azijskem Triglavu, na Trisulu, in na treh osemstisočakah, Makaluju, Everestu in Lotseju, tam, kjer se slovenski alpinisti uveljavijo kot najboljše alpinistično moštvo v zgodovini plezalskih odkrivanj Himalaje. Pa vendar, vsaj po mojem mnenju, ne gre za troje poglavij različnih zgodovinskih vrednot, ampak za eno samo dolgo, strnjeno zgodbo o uspehu, ki je bila nezavedno vsajena že bohinjskim in trentarskim divjim lovcom, kasneje odličnim klasičnim gorskim vodnikom po naših gorah, svoj prvi resnični, navzven izraženi vrhunec, veljaven tudi preko domačih meja, pa je doživela prav z generacijo alpinistov, ki ji je pripadal in bil eden od njenih vodilnih osebnosti Aleš Kunaver.

Sicer Dušica sama pravi, da knjiga noče biti poskus zgodovinskega orisa slovenskega alpinizma, ampak poskuša predstaviti dokumentarno gradivo, ki ga je zbral njen mož Aleš, udeleženec ene in vodja šestih himalajskih odprav. Vendar je prav to gradivo trdno vgrajeno prav v zgradbo, ki ji pravimo slovenski alpinizem. Torej knjiga res ni poskus zgodovinskega orisa, ampak je nesporno pomemben del tega orisa samega. Mimo te knjige pač ne bo mogel noben raziskovalni napor, ki si bo za cilj zadal celovit pregled slovenskega alpinizma od davnih začetkov pred veliko več kot dvesto leti vse do nesporno vrhunskih uspehov svetovne odmevnosti, ki smo jim priče v zadnjem času.

Mitja Košir

Spomin

JURE MARKIČ

*Sonce se opre v razpeta jadra
starega žilavega vihamika.*

Spomin.

*Pogled mi zdrsne daleč —
prek gora, zelenih gozdov.*

Začutim lepoto jutranjega dne.

Nov vodnik: Izleti po ljubljanski okolici

Andrej Stritar nas je obogatil z novim vodnikom Izleti po ljubljanski okolici (založba Sidarta — **Janez Skok**, Ljubljana 1994), odličnim nadaljevalcem najboljše badjurovske tradicije ...

... kažočim na »vse pomembnejše izlete in sprehode v krogu 40 km okoli Ljubljane«, »50 izletniških točk, nazorno in pregledno predstavljene v sliki in besedi, s skicami z vrisano smerjo vzpona in sestopa ...« — z idealnim priročnikom torej za ljubljanske poležuhe, ki se v nedeljo ob osmih jutraj pretegejo in si rečejo: »Hop, danes bomo pa nekam šli, ne bomo kar tako zapravili lepega dne, hej, Urška, hej, Mojca, v eni uri gremo, glejta, da bosta pripravljene!«, potem pa polistajo po vodniku in vzamejo s sabo na pot veselo srce, ki kot nasmejana harmonika objame znova in znova odkrivane hribčke in dolince na vseh štirih pragovih bele Ljubljane in se potopi v pisano živahnost ljudomile domovine.

S tem je o knjigi tudi vse povedano. Bog ne daj, da bi iz nje še kaj prepisoval in jo na drobno razkladal! Format in barve in zasnova, čigarkoli zaslugi že so (prejkoslej **Jurija Kolenca** in **Natalije Skok**), in slike, na prvi pogled očitno posnete bolj s srcem kot z aparatom (in večina njih pripisana avtorstvu založnika Janeza Skoka), in zanesljivost avtorja teksta, ki je po vsem videzu pretaknil in obrnil vsak kamen, preden ga je vgradil v svojo knjigo, so blagó, ki se samo hvali, le v roke ga je treba vzeti. Tradicionalistom odleže, ko ugotovimo, da avtor ne dobiva želodčnih krčev, ko cerkvicam in hribčkom privoščí starodavni »Sv.«, kjer je pač v rabi — sicer nekoliko nedosledno, a vendar v pogumnem uporništvu zoper zadnja desetletja, ki so namrgodeno motrila starožitnost kake Sv. Ane, Sv. Jakoba, Sv. Katarine in jih ogulila v Ano, Jakob, Katarino. (Itd., seveda! Torej bodo Ljubljančani smeli spet iti k Sv. Katarini, ne samo na Katarino.) (Zaželeno je, da krčev ne bi dobili tudi preveč »prosvetljeni« in »napredni« uporabniki vodnika, tisti pač, ki se imajo za take.) Imena kot toliko drugih stvari so del skozi stoletja pridelane narodove kulture in mimo te naš vodnik, ki je po svojih ciljih neprimerno bolj ljudskotežen kot ljudskobežen, seveda ne more, in zakaj bi, saj je za človeka še zmeraj najbolj mikaven človek, ne gora, naj si to priznamo ali ne. V (umetniško) kulturo je vodnik s stopetdeset let staro sliko Šmarne gore na straneh 84—85 tudi že kar odkrito prestopil, seveda ne da bi tam ostal, pač pa le kot dokaz, da je pohlep po takih začimbah neodtujljiv del tovrstnega pisanja (in izletništva).

To je brez dvoma vesela knjiga, knjiga življenjskega optimizma, nikakor priročnik za tiste, ki